

STUKJES KNIPPEN UIT DE WERKELIJKHEID

De Cursus zegt dat de wereld die je ziet een eigengemaakte droom is. Dat kan nogal abstract klinken en ver verwijderd lijken van onze dagelijkse realiteit. Toch is dit 'dromen' dat wij allemaal doen, dag in dag uit, in feite een heel concrete activiteit. Het gebeurt door voortdurend te oordelen – meestal onbewust en volkomen automatisch. Een belangrijk bestanddeel van vergeving zoals de Cursus die onderwijst, is dan ook het opgeven van je eigen oordelen: de oordelen die door je 'ik' of valse zelf - het ego - gemaakt worden. In dit artikel bekijken we preciezer wat de gevolgen zijn van oordelen, en naar de bevrijding die volgt wanneer we oordelen opgeven.

Gods werkelijkheid is grenzeloos

Alleen wat God geschapen heeft is werkelijk. En die werkelijkheid is grenzeloos, oneindig ruim en volkomen vormloos. Het is totale eenheid, totaal liefdevol, en het bevat geen enkele begrenzing of afgescheidenheid op welke wijze ook. In de werkelijkheid is er helemaal niets dat van 'iets anders' onderscheiden is.

Wat oordelen doen, is binnen deze grenzeloze eenheid onderscheidingen aanbrengen. Oordelen zijn niets anders dan gedachten die niet samen met God gedacht worden. Door te oordelen maak je voor jezelf onderscheid: tussen 'goed' en 'slecht', tussen 'gewenst' en 'ongewenst', tussen 'hetzelfde' en 'anders', tussen 'bestaand' en 'niet bestaand' (waarbij je je persoonlijke voorkeur voor jezelf waar maakt, ongeacht of het waar is). Door middel van al deze oordelen wordt de grenzeloze eenheid nu waargenomen als een steeds kleiner en beperkter gebied, vol onderscheid en verschillen. Oordelen knippen als het ware kleine stukjes uit de werkelijkheid, die bovendien nog vervormd worden. En zo worden er tal van verschijningsvormen waargenomen: een wereld is 'geboren'. Maar alléén in gedachten. Er lijkt nu iets gezien te worden wat er in werkelijkheid helemaal niet is. Het is een *droom*.

Je eigen wereld creëren

En het is niet alleen *een* wereld die aldus geboren wordt; het is *jouw* wereld: je eigen kleine wereldje. De Cursus noemt het: de wereld die je ziet. Je oordelen en gedachten bakenen de werkelijkheid af en je ziet alleen nog een piepklein, door jouw oordelen gelegitimeerd stukje ervan. En in dat kleine stukje ben *jij* de baas (en daar is het allemaal om begonnen!). Jouw wereldje is een gedachtewereldje, en alleen die voelt voor jou als 'waar' (en zelfs als 'objectief'). En vanuit die gedachtewereld neem je nu een zogenaamd fysieke wereld buiten je waar. Je ziet echter alleen dat wat past bij jouw oordelen; de rest bevindt zich volkomen buiten je gezichtsveld en 'bestaat' voor jou niet meer. Zo regeer je nu over je eigen, kleine koninkrijkje, waar jij de baas bent en God niet kan binnenkomen. De Cursus noemt dit ook 'het autoriteitsprobleem'. God zie je en ervaar je niet meer, want je hebt Hem 'weg geoordeeld', en in onze grenzeloze arrogantie denken we dat Hij dan ook weg is: van Zijn troon gestoten en verdwenen. Ook anderen zie je niet echt, want je kijkt naar de projecties van je eigen oordelen op hen. Het lijkt op vrijheid, maar in feite is het een zelfgecreëerde gevangenis. En vaak voelt het ook zo, maar we wijten dat aan anderen, in plaats van aan onze eigen oordelen.

De metafysica van de Cursus legt uit dat op deze wijze ons hele illusoire (droom)bestaan tot stand is gekomen. Door inzicht te verkrijgen in de 'heenweg' (hoe we hier lijken te zijn gekomen), krijg je ook inzicht in wat de 'terugweg' moet zijn; de terugkeer naar het besef van je werkelijkheid. Op het niveau van waar je je meent te bevinden, als persoon in de wereld,

houdt dat in dat je jezelf gaat trainen al je oordelen op te geven, hoe werkelijk je eigen wereld ook lijkt te zijn en hoezeer je ook meent je oordelen nodig te hebben voor je veiligheid.

Vergeven is oordelen loslaten

Op dit praktische niveau is het loslaten van de droom door middel van het opgeven van oordelen bepaald niet meer abstract. Het is heel concreet – en voor onze valse zelf of ego uitermate bedreigend. De Cursus heeft dan ook veel te zeggen over dit onderwerp. Zoals in de paragraaf ‘Oordelen en het autoriteitsprobleem’:

“De keuze om te oordelen in plaats van te kennen is de oorzaak van het verlies van vrede. Oordelen is het proces waarop waarneming, maar niet kennis berust. ... Een oordeel houdt altijd een verwerping in. ... [Oordelen houdt] de overtuiging [in] dat het jou vrij staat een selectie *uit* de werkelijkheid te maken.

Je hebt geen idee van de geweldige bevrijding en de diepe vrede die ontstaat wanneer jij jezelf en je broeders totaal zonder oordeel tegemoet treedt. ... Waar kennis aanwezig is, wordt elk oordeel automatisch opgeschort [door de Heilige Geest], en het is dit proces waardoor inzicht de gelegenheid krijgt waarneming te vervangen. ...

De spanning van het constant oordelen is praktisch ondraaglijk. Het is merkwaardig dat zo’n afmattend vermogen zo intens gekoesterd wordt. Maar als jij *de auteur van de werkelijkheid* [de baas in je koninkrijkje] wilt zijn, zul je per se in het oordelen willen volharden” (T3.VI.2:1,2,4,12,3:1,6,5:6,7, cursief in laatste zin toegevoegd).

Het mooie van de vergevingsweg van de Cursus is dat het zijn wortels heeft in zijn hoogstaande metafysica en een proces is dat in feite in je denkkeest plaatsvindt en niet in je lichaam, of je je dat nu bewust bent of niet. Want tegelijkertijd is het – heel praktisch - gewoon een kwestie van concreet vergeving toepassen op alles wat je tegenkomt in je dagelijkse bestaan. Het gaat erom je oordelen op te merken, je gewaar te worden wat deze met je doen en te beseffen dat je ervoor kunt kiezen ze los te laten. En vervolgens te bemerken wat dit je oplevert: meer ruimte, rust en vrede. En soms heel nieuwe ontdekkingen.

Countertenors

Een paar jaar geleden kwam ik een hardnekkig oordeel tegen op het gebied van muziek. Ik ben een liefhebber van klassieke muziek, vooral oude muziek en barok, en met name vocale muziek kan me erg raken. Maar waar ik niet van hield was van countertenors. Een countertenor is een heel hoge mannenstem. Ik vond zo’n hoge mannenstem maar niets: geforceerd en onnatuurlijk. En ik voelde me al helemaal verontwaardigd als een countertenor in het Stabat Mater van Pergolesi de partij van een van beide Maria’s zong! Tót... ik op een dag de bekende countertenor Andreas Scholl ontdekte. Wát een stem! Zelden had ik zo’n combinatie van kwetsbaarheid en kracht, van warmte, zuiverheid en zachtheid gehoord. Het raakte me diep. Mijn oordeel over countertenors bleek niet houdbaar en verdween in één keer als sneeuw voor de zon. Nu pas besepte ik dat ik nooit écht naar een countertenor had geluisterd. Mijn oordeel had dit verhinderd; ik had ze buiten ‘mijn koninkrijkje’ gesloten. Nu was mijn wereldje ineens verruimd. Het was alleen mijn eigen oordeel dat een grens had getrokken. Andreas Scholl opende voor mij een nieuw gebied en ik ontdekte dat ik de stem van countertenors vaak prachtig vind. (En is dat overigens geen prachtige functie die we voor elkaar kunnen hebben: dat een ander een nieuw gebied in je kan openen?)

Je laten verruimen

Oordelen geven een innerlijke grens aan: tot hier en niet verder. Je sluit jezelf op in een heel klein wereldje door alles en ieder die jij als ‘anders’ ziet te veroordelen, te verwerpen en buiten je koninkrijkje te sluiten. Voor jouw gevoel heb jij niets te maken met deze ‘verderfelijke anderen’, die jij als tegenstanders of vijanden ziet. Je voelt je gerechtvaardigd hen zelfs openlijk of onderhuids te haten. Hoe dúrven ze te zijn wie ze zijn: die vleeseters, vegetariërs, joden, christenen, moslims, mannen, vrouwen, aanhangers van die ándere politieke richting, milieuvervuilers, countertenors...! Tegen ieder die je niet bevalt zie jij gegronde ‘objectieve’ bezwaren.

Weer anderen zie je niet als tegenstander: je ziet ze helemaal niet. Hun gedachtewereld valt zozeer buiten je eigen denksysteem, dat je je nauwelijks van hen bewust bent. En wanneer je toch met een ‘andersdenkende’ in aanraking komt, heb je géén idee waar deze het over heeft. Je begrijpt hem niet. En zolang je binnen de begrenzingen van jouw wereldje blijft, lukt het ook niet om open te luisteren naar wat een ander bedoelt. Je eigen oordelen sluiten je hiervoor af en zo blijf je ‘veilig’ in je eigen wereldje en het zelf dat je meende te zijn, zonder bedreiging ‘van buitenaf’.

En dus begrijpt de reguliere arts misschien niet echt wat een patiënt drijft die naar alternatieve genezers gaat. Wijst de katholieke moeder haar dochter af die zich tot haar grote schrik bekeerd heeft tot de islam. Ziet de zogenaamd progressieve kiezer de PVV-stemmer alleen als een bedreiging of als dom, zonder zich af te vragen wat deze eigenlijk bedoelt te zeggen. En weten Cursusstudenten soms niet hoe ze zich moeten verhouden met mensen die niet met spiritualiteit bezig zijn.

Oordelen opgeven betekent dat je aan de vorm(verschillen) voorbij kijkt: de gedachtegang, de persoonlijkheid en het gedrag van jezelf en anderen. Het is de enige manier waarop de Heilige Geest kan kijken, want als Leraar namens God is Hij niet in staat onderscheidingen te zien. Hij kent dan ook maar één oordeel: het ‘Laatste Oordeel’, dat aan al *onze* oordelen een einde maakt. Op de vraag “Wordt over ieder aan het eind een oordeel geveld?” geeft de Cursus het volgende bevrijdende antwoord:

“Ja zeker! Niemand kan aan Gods Laatste Oordeel ontkomen. Wie zou voor eeuwig de waarheid kunnen ontvluchten? ... Hij zal horen hoe zijn zondeloosheid wordt verkondigd... Dit is het Oordeel waarin verlossing besloten ligt. Dit is het Oordeel dat hem vrij zal maken. Dit is het Oordeel waarin alles samen met hem bevrijd zal worden” (H15.t,1:1-3,6-9).

Tot slot

Door middel van vergeving laat je stukje bij beetje je kleine gedachtewereldje verruimen. Zo kom je tenslotte helemaal los van je eigen droom en ontstaat zicht op de eindeloze ruimte van Liefde die er altijd al was, maar door jouw dromen niet meer gezien werd.

Dit betekent overigens niet dat je het op het niveau van de vorm met iedereen eens moet zijn: dat is onmogelijk en dat wordt ook niet gevraagd. Onze verbinding met elkaar is van een hogere orde. Wanneer je vergeeft, zie je dat alles en iedereen deel uitmaakt van de Zoon van God en daarmee van God Zelf. Een van de meest praktische en bevrijdende richtlijnen die de Cursus dan ook verschaft, is dat je het niet met iemand eens hoeft te zijn op het niveau van de vorm om je toch met iemand te kunnen verbinden. Let wel: wanneer iemands gedrag schadelijk is voor zichzelf of anderen, kan het terecht zijn dat deze persoon wordt aangesproken of tegengehouden. Maar dat kan op daadkrachtige wijze gebeuren met behoud

van de innerlijke verbinding. Zelf kun je vrijelijk je eigen voorkeuren volgen en je aardse leven inrichten zoals jij het onder leiding van de Heilige Geest het beste acht, maar zónder enige veroordeling of verwerping van anderen die hun eigen keuzes maken. Ook al ben je het niet eens met de keuzes die een ander maakt, je bent het *altijd* eens met hem als Zoon van God.

En zo wordt niet alleen je wereld, maar vooral ook jijzelf ruimer en ruimer. Jij *bent* de man, de vrouw, de moslim, de PVV-stemmer, degene die spiritualiteit afwijst. Dat ben je allemaal óók. En je bent de wind en de wolken, de bergen en het water, de dieren, de duivels en de engelen... Tot je tenslotte *alles* omvat, en ziet dat alle verschijningsvormen en personen maar *Spielerei* zijn. Noch jijzelf noch anderen kunnen ooit door vorm beperkt worden. Het was een *droom*. Als Zoon van God zijn we grenzeloos, onbeperkt en helemaal vrij:

“De tijd staat stil wanneer de eeuwigheid naderbij komt, en er valt een stilte over de wereld zodat ieder dit Oordeel over de Zoon van God vernemen kan:

Heilig ben jij, eeuwig, vrij en heel, voor eeuwig in vrede in het Hart van God. Waar is de wereld nu en waar is nu haar leed?” (H15.1:10-12).

© Margot Krikhaar www.margotkrikhaar.nl